

Necessitats d'aprenentatge avui.

Què ensenyar i aprendre a l'escola?

Raül Manzano Tovar

26 de setembre de 2022

La necessitat de reflexionar sobre com hem après

Què és una ZER?

- Una Zona Escolar Rural (ZER) és una agrupació d'escoles que compartim una filosofia pedagògica, on l'equip de mestres treballem conjuntament, programant l'activitat educativa i el desenvolupament curricular. Compartim mestres especialistes d'Ed. Musical, Llengua Anglesa, Ed. Física, Ed. Especial i Religió.
- En total som 155 alumnes i un equip de 22 docents.

Qui som?

- La ZER Conca de Barberà la formem:
 - L'escola Valldemur, de Barberà de la Conca
 - L'escola Antoni Tous, de Pira
 - L'escola Sant Roc, de Rocafort de Queralt
 - L'escola Sagrat Cor, de Solivella

Com ens definim?

EDUCACIÓ

- Oferim una educació **integral** i **de qualitat**, la qual permet desenvolupar totes les capacitats del nostre alumnat.
- Hem estat centre de la mostra, en el **programa EN21**. Actualment, formem part del **Laboratori de Transformació Educativa** del Departament d'Educació.

EDUCACIÓ PER A TOTHOM

- Creiem en la **igualtat d'oportunitats** i la integració de tots els col·lectius, basada en la corresponsabilitat.
- Oferim **atenció individualitzada** a l'alumnat, tenint en compte les necessitats de cadascú i les diferents maneres d'aproximar-se al currículum.
- Treballem amb un **nombre reduït** d'infants.

EDUCACIÓ SOCIAL

- Ens adaptem als canvis socials, amb una educació **arrelada a l'entorn**, hi interactuem a través de diferents activitats, **projectes socials** i **col·laborant amb entitats**.
- Eduquem formant ciutadans i ciutadanes **responsables, crítics, lliures i competents**.
- Treballem per a un **desenvolupament autònom** dels nens i nenes.

EDUCACIÓ EMOCIONAL

- Fomentem els valors de **convivència, respecte i tolerància** entre tots els membres de la Comunitat Educativa i de la societat en general.
- Propiciem el **reconeixement de les pròpies emocions** per al creixement personal i en la interacció amb els altres. Potenciem la **resolució positiva de conflictes**.
- Impulsem la participació de l'alumnat a les escoles a través de les **assemblees d'alumnes**.
- Busquem la **implicació activa de les famílies**, entrant cada dia al matí a les aules, fent-les participants de diferents activitats escolars i del procés educatiu dels seus fills/es.

EDUCACIÓ COMPETENCIAL

Utilitzem les **tecnologies de l'aprenentatge** i el **coneixement** en el treball habitual. Fem servir la metodologia de **treball per projectes**, fomentant la **cooperació entre iguals**, promovent **activitats internivells**, afavorint la **participació activa** de l'alumnat i l'**aprenentatge significatiu**. Realitzem **caixes d'aprenentatge**.

Potenciem l'**expressió musical, plàstica i corporal** com a base per a la creació artística i l'autoconeixement, promovent la iniciativa personal, la imaginació i la lliure creació.

Treballem de manera competencial els àmbits lingüístics i matemàtics en els **tallers** i les **zones d'aprenentatge**, basades en **proposades de treball manipulatiu i experimental**.

Programem l'aprenentatge de les llengües des d'un **enfocament plurilingüe** utilitzant-les com a eina vehicular en les diferents franges de treball del dia.

Introduïm la **llengua anglesa a P3**, duem a terme **Programes d'Innovació**, utilitzem la **metodologia PBL** (Project-Based-Learning) i desenvolupem l'aprenentatge integrat de continguts en llengua anglesa (**AICLE**) en l'àrea de Coneixement del Medi Natural a Cicle Superior.

EDUCACIÓ NO FORMAL

- L'**Associació Esportiva Escolar ZER CONCA** organitza les activitats físiques i esportives fora de l'horari lectiu, potenciant la dimensió educativa de l'esport i els hàbits saludables.

Visita'ns als blocs de les escoles, que els trobareu al bloc de la ZER Conca de Barberà:

<http://agora.xtec.cat/zerconca/>

Tenim moltes preguntes...

Què ensenyar i aprendre té a veure amb el **com, quan, per què i per a què** aprendre i avaluar?

El currículum

El sistema educatiu

El projecte de l'escola i la ZER

Ecosistema educatiu

L'infant

El professorat

Les famílies

La comunitat - el poble

UNA ESCUELA ALTERNATIVA

creure
imaginació
nou
risc inspiració
creació treball
comunicació solucions
treball en equip
clau innovem
idees concepte
lideratge marca
estratègia flux per
avançar
recerca
col·laboració
eficàcia
marketing
visió anàlisi
acció
positivisme
desenvolupament
metes

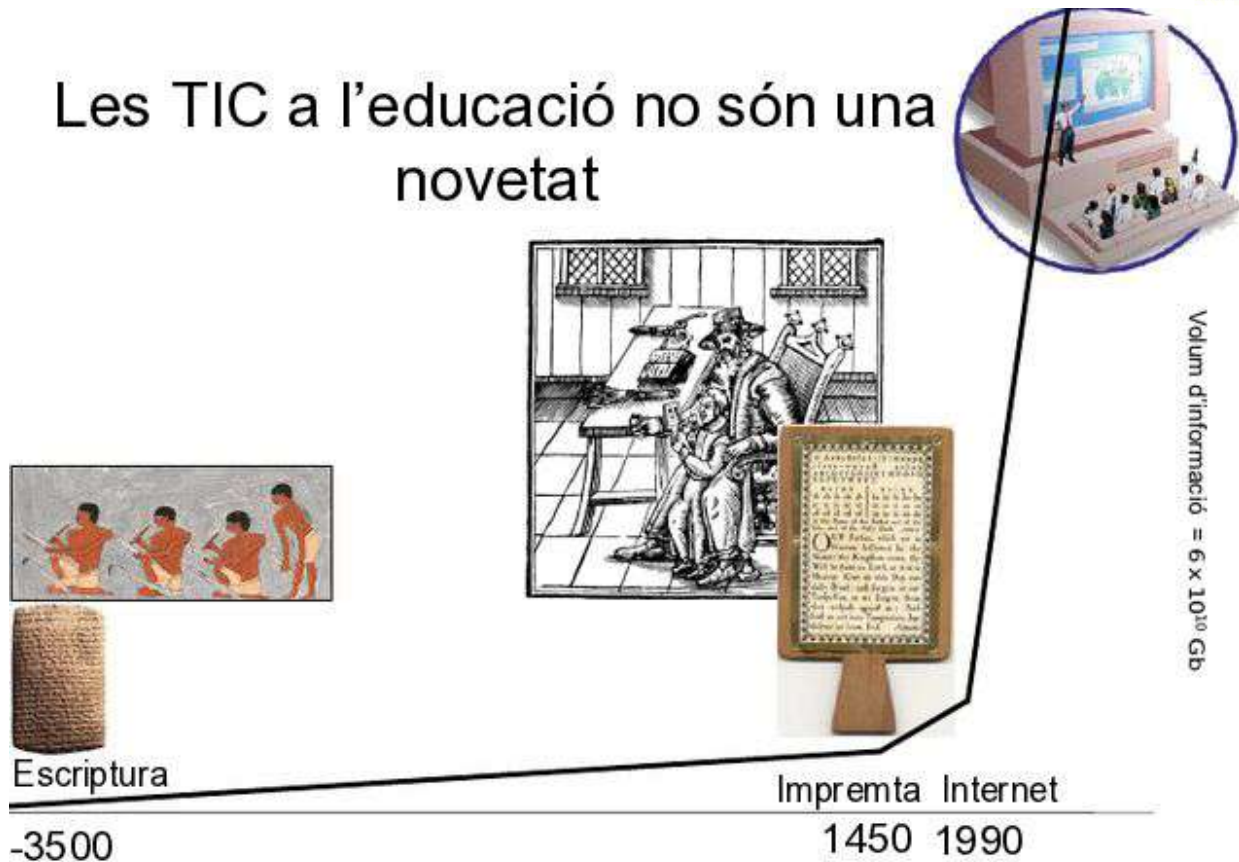

FRATÓ 86

PARA CONEJO EDUCATIVO DE PALENCIA

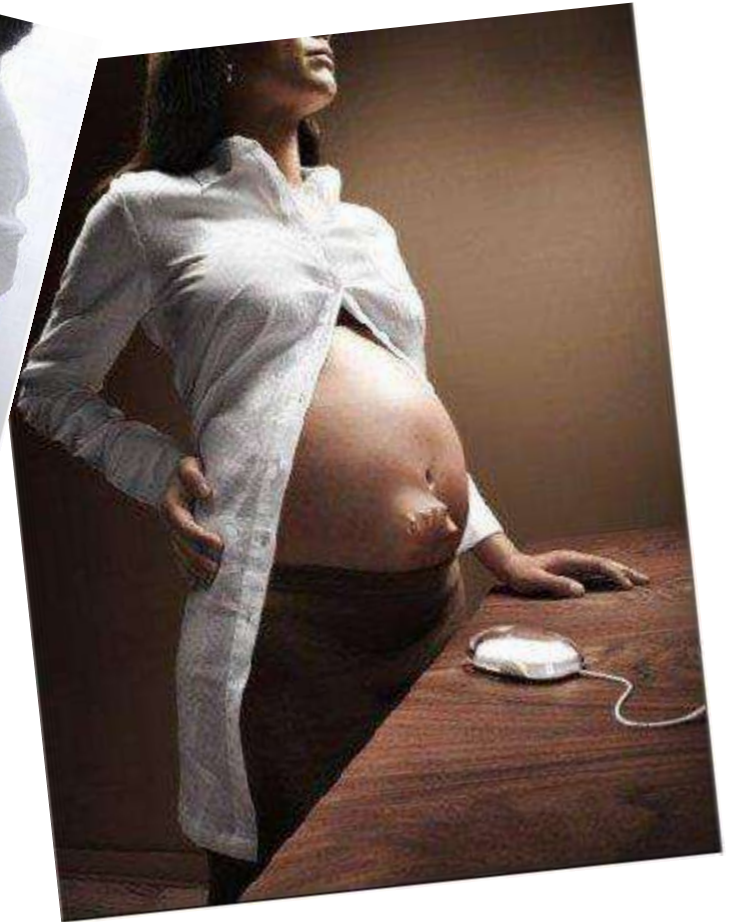
Per què ?

Les TIC a l'educació no són una novetat

Gràfic inspirat en l'estudi "How Much Information" (UC Berkeley)

Per què ?

Per què ?

Desdibuixament o esvaïment del **sentit i valor personal dels aprenentatges escolars** un dels problemes latents als sistemes educatius actuals, un dels trets més destacats del nou capitalisme (Tedesco, 2009)

Nova Ecologia de l'Aprenentatge (Barron, 2006, Coll, 2013)

- Impacte de la societat de la informació sobre l'activitat i les formes de vida.
- Canvi en les necessitats bàsiques d'aprenentatge.
- Impacte de les noves tecnologies.
- Nous i inèdits espais que ofereixen oportunitats d'aprenentatge.
- La importància d'aprendre a aprendre.

Aprenentatge al llarg i a l'ample de la vida (Acció educativa distribuïda per diferents agents i contextos interconnectats)

Per què ?

- Perquè l'alumnat reproduïxi uns continguts donats (i no d'altres)?
- O perquè l'alumnat usi els coneixements per entendre el món que l'envolta i que el que aprèn li possibiliti seguir aprenent?

Com?

Educació basada en EVIDÈNCIES

Aplicando la ciencia del aprendizaje

Richard E. Mayer

Tracta de resumir les idees fonamentals que tot docent hauria de conèixer per recolzar les seves decisions educatives en les evidències científiques disponibles. De manera molt oportuna, Mayer organitza el llibre al voltant dels tres grans temes en què pot dividir-se l'objecte d'estudi de la psicologia educativa: l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació. El llibre està adreçat a les persones que busquen un enfocament científic en el seu objectiu d'ajudar a aprendre. La premissa subjacent és que, si desitgem ajudar les persones a aprendre, ens resultarà d'utilitat tenir algun coneixement sobre com es produeix.

Evidències científiques per millorar la pràctica docent

Antoni Zabala, Ariadna López Margall, Esperanza Moreno, Oriol Bosch (coords.)

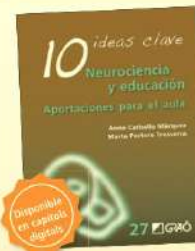
Evidències segons les diferents unitats d'anàlisi de la pràctica educativa • Experiències escolars sota l'aixopluc de les evidències • Instruments per a la transferència de les evidències

¿Cómo aprendemos? Una aproximación científica al aprendizaje y la enseñanza

Héctor Ruiz Martín

Aquest llibre ens aproxima de manera rigorosa, però també amena i accessible, als coneixements científics que hem obtingut sobre les accions i les circumstàncies que promouen l'aprenentatge en el context educatiu. Així, s'exposen des dels mecanismes cognitius que regeixen la memòria i l'aprenentatge fins als factors socioemocionals que influeixen en la motivació i en l'acompliment

10 Ideas clave Neurociencia y educación

Aportaciones para el aula

Anna Carballo, Marta Portero

Una obra de síntesi i de referència sobre neurociència i educació que presenta una estructura en forma de 10 idees bàsiques que facilita la comprensió. Cadascuna d'aquestes idees pretén donar resposta a preguntes de manera detallada i objectiva. Una mirada a com aprèn el nostre cervell al mateix temps que es fomenta la cultura i l'actitud científica necessàries per posar en valor l'evidència empírica en l'àmbit de l'educació.

DESPUÉS D'AVANÇAMENT GRATIS
Podríem enviar-vos els nostres llibres

5%
descompte
en tots
els nostres
llibres

Com ?

Infografia

Manual Entorns Aprenentatge Innovadors

Com ?

2
L'aprenentatge
és de **naturalesa
social**

L'entorn d'aprenentatge es fonamenta en la **naturalesa social del procés d'aprendre** i fomenta activament l'aprenentatge cooperatiu ben organitzat.

The graphic has a green background with a dashed white border. On the left, there are colorful puzzle pieces (red, blue, purple) and silhouettes of people. The text is in white and black, with the number '2' in a large wooden font.

Com ?

3

Les emocions
són part integral
de l'aprenentatge

En l'entorn d'aprenentatge, és fonamental que els docents estiguin en sintonia amb les motivacions dels alumnes i amb **el paper clau que tenen les emocions** en l'assoliment de resultats.

A graphic on a yellow textured background with a large wooden number '3' on the right. On the left, there is a silhouette of a person standing on a purple heart, with other hearts in blue and green below it. Various letters and symbols are scattered around the hearts. The text 'Les emocions són part integral de l'aprenentatge' is written in white, and a paragraph below explains the importance of emotions in learning.

Com ?

4

L'aprenentatge ha de tenir en compte **les diferències individuals**

L'entorn d'aprenentatge ha de tenir **molt en compte les diferències individuals** entre l'alumnat, també el seu coneixement previ.

The graphic has a teal background with a large wooden number 4. On the left, there are four wooden silhouettes of people in a 2x2 grid. The background also features faint mathematical symbols like g , a , w , and k_x .

Com ?

5

L'esforç de tot l'alumnat és clau per a l'aprenentatge

L'entorn d'aprenentatge ha de dissenyar programes que exigeixin, a tots, **esforç i afany de superació**, però sense una sobrecàrrega excessiva.

The graphic has an orange background with a dashed border. On the left, there is a stack of five colorful blocks (purple, brown, teal, yellow, blue) and silhouettes of children. The number 5 is in a large, wooden-textured font.

Com ?

6

L'avaluació continuada afavoreix l'aprenentatge

L'entorn d'aprenentatge ha d'operar amb **expectatives clares i aplicar estratègies d'avaluació coherents**. Cal insistir molt en el *feedback* formatiu que ha de contribuir a l'aprenentatge.

The banner is purple with a crumpled paper texture. It features a large wooden number 6, a calendar icon with a checkmark, silhouettes of four people, and various mathematical symbols like m , e , a , b , x , z , v , d , n , h , a , i , g , h , u , p , a , b , x , a , z , v , d , n , h , a , i , g , h , u , p .

Com ?

An infographic on a wooden board background. On the left, there is a diagram of five brown silhouettes of people standing on wooden blocks, connected by lines in a network. Above them are two light blue clouds. Below the blocks are two interlocking gears. A large wooden number '7' is on the right. Below it, the text reads: 'Aprendre és construir **connexions horitzontals**'. Underneath that, it says: 'L'entorn d'aprenentatge **promou la "connectivitat horitzontal"** entre àrees de coneixement i matèries; també amb la comunitat i el món en general.'

7

Aprendre és construir **connexions horitzontals**

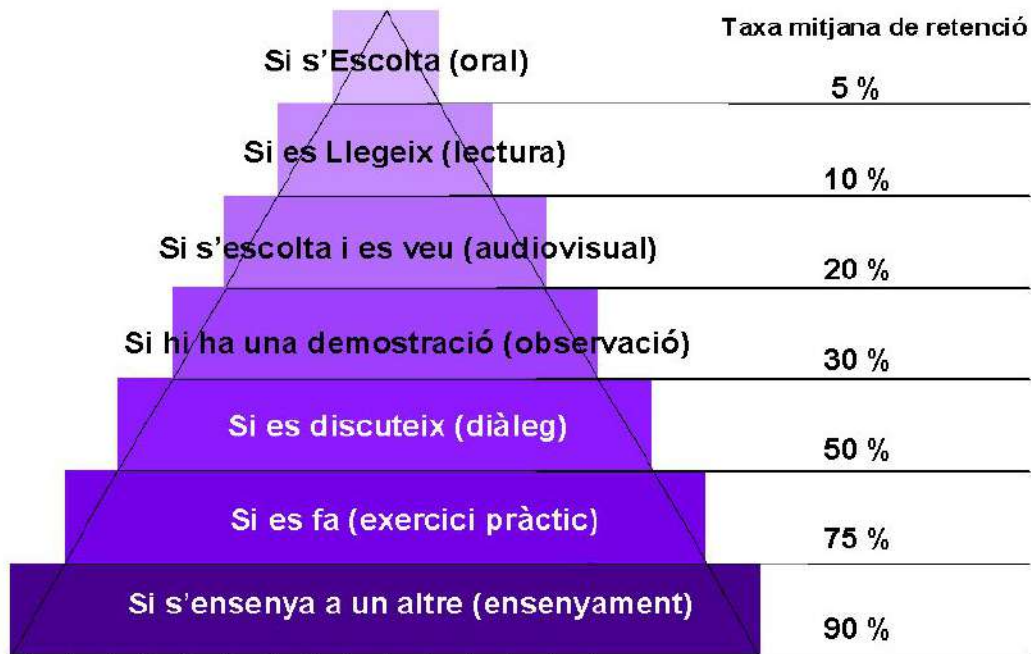
L'entorn d'aprenentatge **promou la "connectivitat horitzontal"** entre àrees de coneixement i matèries; també amb la comunitat i el món en general.

Com ?

Percentatge estimat de retenció d'informació i de grau d'aprenentatge

Retenció d'informació

ZER
Conca de Barberà

Font: National Training Laboratories Institute Bethel, Maine, USA

Com ?

Ensenyant a partir de la lògica de qui aprèn...

- Seleccionar els continguts objecte d'aprenentatge a partir del discurs científic i dels interessos de l'alumnat.
- Convertir aquests continguts en objectes d'ensenyament-aprenentatge aplicant les metodologies adients.
- Ajudar a l'alumnat a reconstruir el coneixement partint del que sap i en interacció amb els altres.

Com ?

Com han de ser els aprenentatges escolars en el món d'avui?

- Han de donar **respostes als problemes** plantejats al món.
- Han de basar-se en un **discurs científic**, recolzat en raons però **obert al diàleg**.
- Han de fomentar l'**actitud crítica** de l'alumnat.
- Han de poder **confrontar-se** al que l'alumne **sap o creu saber**.
- Han d'estar centrats en la **lògica de l'aprenent**.

Com ?

Què entenem per una competència clau ?

Mobilització, activació dels nostres **sabers** rellevants per afrontar:

- **Situacions i problemes** en diferents àmbits vitals, professionals i acadèmics.
- **Comprendre el món** en què vivim.
- **Continuar aprenent.**

1. **Utilització dels aprenentatges** duts a terme.
2. **Integració de diferents tipus de sabers** (habilitats i destreses, coneixements factuais i conceptuals, valors, actituds, normes...).
3. **Contextos d'activitat i pràctica** en els quals s'aprenen i s'utilitzen
4. Tenen un ingredient d'**actuació o execució** que indica el grau de domini de la competència

Autonomia
aprenentatge

Aprenentatge al
llarg de la vida

Com ?

Algunes reflexions sobre l'orientació competencial del currículum:

- **Aprenentatges bàsics:**
 - **Imprescindibles.** Necessaris per tot l'alumnat d'aquella etapa educativa.
 - **Desitjables:** Permeten un marge d'autonomia a centres i professorat en funció del context i de la personalització.

Aprenentatge competencial: en finalitzar l'educació bàsica, l'alumnat, de manera general, ha de mostrar un bon domini de les competències, i per aconseguir-ho, des de totes les àrees, matèries o àmbits, s'ha de treballar també **la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, l'ús de les matemàtiques en context, la comunicació audiovisual, l'alfabetització digital, l'emprenedoria social i empresarial, el foment de l'esperit crític i científic, el benestar emocional, la perspectiva de gènere, l'educació en valors, la gestió positiva dels conflictes, incloent-hi la igualtat de tracte i la no-discriminació i la creativitat** (Art. 3 Principis Pedagògics. Apartat 5)

Com ?

Algunes reflexions sobre l'orientació competencial del currículum:

- La personalització entesa com la tendència a ajustar la informació, els productes i els serveis als interessos, expectatives i necessitats de les persones particulars, és característica de les societats actuals i està present en tots els àmbits i tipus d'activitat, inclòs l'aprenentatge.

Les necessitats d'aprenentatge en el segle XXI o què cal ensenyar i aprendre a les escoles i els instituts (pàg. 456)

ZONES D'APRENENTATGE I CAIXES D'APRENENTATGE - ESCOLA ANTONI TONS
PLA DE TREBALL → Del 14 de setembre al 9 d'octubre de 2020
ZER - 4
ITEMS GENERALS de la franja horària: 0,3/9,6

	DATA	EXEFCUTO	PUC MILLORAR	VALIDACIÓ
INFINITAT DE CAMINS	BASE 10 3.4/3.3/3.6/3.8	28/9/2020	Perque he fet moltes multiplicacions d'10	for multiplicacions
	QUADRE NUMERIC 3.6/3.8	5/10/2020		
	CINTA METRICA 3.1/3.3/3.4/3.2	6/10/2020		Estava més concentrada
	ARCO MINI ARCO 3.4/3.6/3.1	17/10/2020	Perque me he canviat el arc	concentrande més
	PROBLEMES 3.3/3.3/3.3/3.4/3.5	24/10/2020	Perque me he canviat els problemes canviat al 3.5	no canviar tant amb els punts
CAMINANT AMB LES PARAULES	CÀLCUL MENTAL 3.5/3.10			
	STORY CUBES 1.8/1.12/1.14	8/10/2020	he canviat l'història per practicar la part d'història	he canviat part de l'his
	OT EL BRINDOT 1.9/1.10/1.12			
	LES ULLORES VERMELLES 1.10			
	TALLER DE LLETRA 1.10/1.11/8.4	24/9/2020	perque he escrit dibuixant i amb punts de	he canviat que canviava més
DESCOBRIR EL CAMI	ONCITATS 1.10	22/9/2020		
	PER TRIAR I REMENAR 1.9/1.5/1.4/1.7			
AMINS PARAL·LELS	MAPES 4.1/4.3	11/10/2020	perque he canviat que he canviat la zona per canviar amb aigua	dibuar
	GEOPLA 3.1/3.3	29/9/2020	perque he dibuixat un dibuix que he fet	el dibuix
CAIXA				

- Aspectes clau:
 - Gestió dels interessos, expectatives i necessitats d'aprenentatge
 - Reflexió sobre els aprenentatges
 - Vinculació dels aprenentatges que es fan dins i fora de l'escola

Què ?

El nou currículum:

- És de l'educació bàsica i educació infantil
- El perfil competencial de sortida
- Els vectors competencials
 - **Aprentatge competencial** (Plantejament, metodologies - enfocaments globalitzats, avaluació formadora i formativa)
 - **Perspectiva de gènere**
 - **Universalitat** (DUA - Personalització - Tutoria i Orientació)
 - **Qualitat de l'educació de les llengües**
 - **Benestar emocional**
 - **Ciutadania democràtica i consciència global** (ODS i competències globals)
- **Les situacions d'aprenentatge** (Escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que l'escola pot utilitzar per desenvolupar aprenentatges: Tema d'interès, observació fenomen, polèmica, notícia, una pregunta...)
- **Autonomia de centre**

Aplicació del nou currículum

Aspectes a tenir en compte:

1. **Repensar els temps, els espais, els materials, els agrupaments i les distribucions disciplinàries.**
2. **Acompanyament i donar valor als equips docents.** Promoure pràctiques col·legiades i coordinades. Espais per a la coordinació, la codocència. Formació docent, programes d'acollida i acompanyament a professorat novell o de nova incorporació, decisions col·legiades en l'avaluació i xarxes entre centres que s'ajudin mútuament.
3. Un enfocament competencial i personalitzat requereix del disseny i implementació de **situacions d'aprenentatge que afrontin els reptes i problemes actuals**, orientats pels ODS, adoptant una actitud ètica com a agents de transformació social.
4. Obertura a l'entorn i connexions entre les **experiències d'aprenentatge de dins i fora de l'escola.**

1. Repensar els temps, els espais, els materials, els agrupaments i les distribucions disciplinàries

HORARI 2016-2017
CICLE INICIAL

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
8:45h-9:45h	LLENGUA CATALANA	LENGUA CASTELLANA	TUTORIA	TUTORIA	LLENGUA CATALANA
			LENGUA CASTELLANA	MATEMÀTIQUES	
9:45h-10:45h	ED. FÍSICA	RELIGIÓ/VALORS	MATEMÀTIQUES	ANGLÈS	ED. FÍSICA
10:45h-11:15h					
11:15h-12:15h	MATEMÀTIQUES	ANGLÈS	LLENGUA	COMPETÈNCIA DIGITAL	CONÈXEMENT DEL MEDI
12:15h-13:00h	LLENGUA CATALANA	MATEMÀTIQUES	MATEMÀTIQUES	LENGUA CASTELLANA	LENGUA CASTELLANA
13:00h-14:00h			TARDA		
15:00h-16:00h	TEATRE	MATEMÀTIQUES		CONÈXEMENT DEL MEDI	CONÈXEMENT DEL MEDI
			PLÀSTICA		LLENGUA CATALANA
16:00h-16:45h	ANGLÈS	MÚSICA			
16:45h-18:45h				CLAUSTRES I REUNIONS ZER	

HORARI 2020-2021

CICLE INICIAL

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
8:45h-9:45h	TALLER DE LLENGUA	ESPAI AULA Ed. Física	ESPAI AULA Música	PROJECTES	TALLER DE MESURA
		ESPAI AULA Religió/Valors	ESPAI AULA Anglès		
9:45h-10:45h					
10:45h-11:15h					
11:15h-12:15h	PROJECTE TRANSVERSAL	ZONES D'APRENENTATGE + anglès	PROJECTES CARNET DE ZER	ZONES D'APRENENTATGE	PROJECTES + anglès
12:15h-13:00h					
	TARDA				
15:00h-16:00h	ZONES D'APRENENTATGE	TALLER ARTÍSTIC	TALLER COS I MOVIMENT	TARDA D'ESCOLA	ZONES D'APRENENTATGE
16:00h-16:45h					

1. Repensar els temps, els espais, els materials, els agrupaments i les distribucions disciplinàries

2. Acompanyament i donar valor als equips docents

3 . Situacions d'aprenentatge que afrontin els reptes actuals

AMBIENT NEGRE A L'ESCOLA
ESCENES DE CRIMS

RECULL FOTOGRÀFIC DE TOTA L'EXPERIÈNCIA

- Presentació
- Visita i taller de Jordi Folk
- Construcció aparadors
- Aparadors als passadissos de l'escola
- Visita i participació famílies i comunitat educativa
- Realització relats
- Valoració jurat concurs literari
- Assaig obra de teatre
- Estrena per a tota la comunitat educativa de l'obra
- Exposició Museu de la Vida Rural

Organitza una acció de neteja en un espai natural!

Tots junts "Let's Clean Up Europe"
6-8 de maig de 2022

Centres participants
L'Espai de l'Innovació

Participa amb nosaltres!

Yolanda Colomàs de Guàrdit
ZER
Conca de Barberà

Erasmus+ Training

Erasmus+ project registration

ZER
Conca de Barberà

PROJECTE D'INICIATIVA
TAKE CARE OF OUR PLANET, TAKE CARE OF OURSELVES

Number of activity involved in the project:
MÀQUINA 1. PAQUET 1
ESPAI INNOVACIÓ 1 INSTITUT 1
TOTAL 4

Carla i Mònica

4. Obertura a l'entorn i connexions entre aprenentatges de dins i fora de l'escola

Els reptes de l'escola rural catalana

DOCUMENT DE BASE
PER PROMOURE LA MILLORA DE
LA
POLÍTICA EDUCATIVA RURAL DE
CATALUNYA

TEMES RURALS

Per a què ?

- a) Tinguin un **desenvolupament personal equilibrat** en tots els àmbits (cognitiu, emocional, afectiu, relacional i social).
- b) Puguin **exercir com a ciutadans i ciutadanes** amb plenitud de drets i deures.
- c) Construeixin un **projecte de vida personal i professional** satisfactori.
- d) Puguin **aprofitar les oportunitats** de tota mena que els ofereix la societat actual.
- e) Desenvolupin les competències i adquireixin els sabers necessaris per continuar el seu **procés formatiu i seguir aprenent al llarg de la vida**.

Moltes gràcies !